

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	27 ก.พ. 2550	16	5705	5

ร้อยเรื่อง
เมืองล้านนา
ปีที่ ๙

นมัสการพระธาตุ ประจำปีเกิด

ใน

ดินแดนที่เรียกว่า “อาณาจักรล้านนา” นับได้ว่าเป็นดินแดนอันเก่าแก่มีกลุ่มชนเชื้อชาติต่างๆ อาศัยอยู่มาก่อน เป็นต้นกำเนิด อารยธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีมากมาย นับตั้งแต่อาณาจักรหริภุญชัยเรื่อยมาจนถึงยุค

ของอาณาจักรเชียงใหม่ ก่อนที่จะถูกรวมเข้ากันจนกลายเป็นอาณาจักรล้านนา ชุมชนต่างๆ ที่ก่อกำเนิดขึ้นในอาณาจักรล้านนามีความเชื่อในการนับถือพุทธศาสนามาช้านาน ดังนั้นเราจะเห็นตามชุมชนต่างๆ มีการสร้างโบราณสถานขึ้นเพื่อถวายเป็นพุทธบูชา ส่วนใหญ่จะสร้างขึ้นในรูปของพระธาตุเจดีย์ ตั้งแต่เดิมพระธาตุเจดีย์นั้นสร้างขึ้นเพื่อเป็นที่ประดิษฐานของพระบรมสารีริกธาตุจากตำนานที่กล่าวขานมาแต่โบราณ ได้กล่าวถึงคำที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ในครั้งพุทธกาลว่า

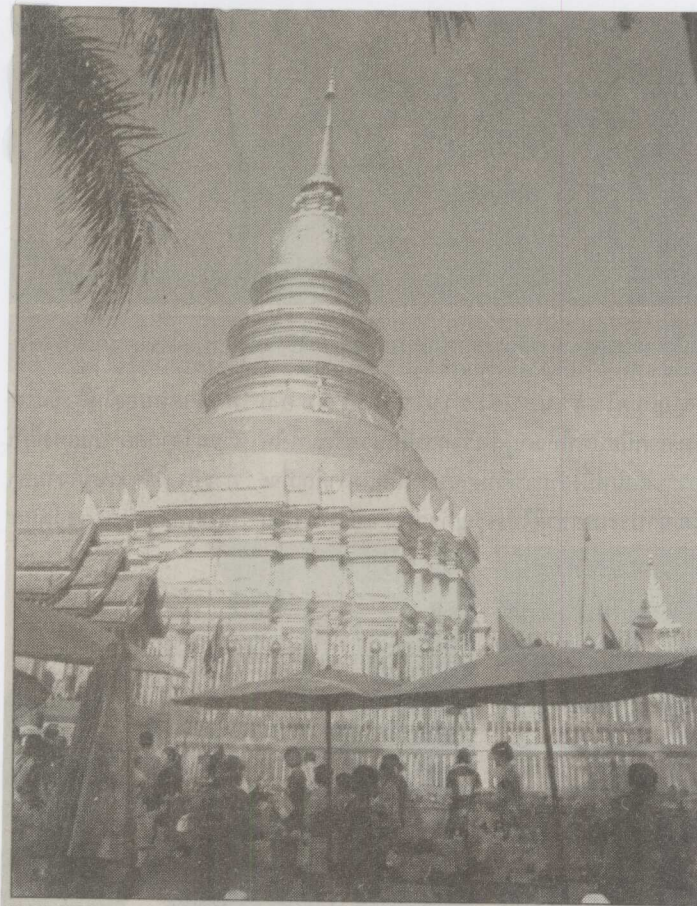
“เราอยู่ไม่นานก็จะปริณิพพาน ศาสนาของเราจะไม่แพร่หลาย เพราะฉะนั้นเมื่อเราแม้ปริณิพพานแล้ว มหาชนถือเอาพระธาตุแม้ขนาดเท่าเมล็ดพันธุ์ผักกาดทำเจดีย์ในที่อยู่ของตนๆ ประณิบัติ จึงมีสวรรค์ที่เป็นไปในเบื้องหน้า”

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	12 7 ก.พ. 2550	16	5 70 5	5

ดังนั้นภายหลังที่พระองค์เสด็จดับขัน
ปรินิพพานแล้ว ก็ได้มีการถวายพระเพลิงพระพุท
ธรีระและแจกจ่ายพระบรมสารีริกธาตุส่วนต่าง ๆ
ไปประดิษฐานไว้บนสวรรค์และเมืองบาดาล เหลือแต่
เพียงเศษพระบรมธาตุที่แตกเป็นชิ้นเล็ก ๆ 3 ขนาด
ที่แจกจ่ายให้กับบรรดาภิกษุในนครต่าง ๆ เพื่อ
นำไปประดิษฐานและสักการบูชาในบ้านเมืองของตน
ทั้งขนาดเล็กเท่าเมล็ดพันธุ์ผักกาด มีสีแดงอกพิกุล
ขนาดกลางประมาณเท่าเมล็ดข้าวสารหัก มีสีดั่งมุก
ขัดใหม่และขนาดใหญ่ประมาณเท่าเมล็ดถั่วเขียว มี
สีเหลืองนวลดั่งทองคำ

กล่าวกันว่าในอดีต แต่ละชุมชนจะ
ประกอบไปด้วยความหลากหลายทางชาติพันธุ์
ภาษา ศาสนาและวัฒนธรรม แต่การบูชาพระ
บรมธาตุก็ถือเป็นสิ่งที่ทุก ๆ ชุมชนยึดเหนี่ยวเป็นศูนย์
รวมจิตใจเหมือนกัน ดังนั้นเมื่อมีการสร้างบ้านแปง
เมืองขึ้นมาคราใด ก็จะมีการจัดสร้างพระบรมธาตุ

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	27 ก.พ. 2550	16	5705	5

เจดีย์เพื่อเป็นศูนย์รวมจิตใจด้วยทุกครั้ง จนทำให้พระบรมธาตุเจดีย์กลายเป็นพุทธสถานสำคัญที่ปรากฏให้เห็นอยู่ทั่วไป

พระธาตุเจดีย์ที่เราพบเห็นอยู่ในดินแดนล้านนามีอยู่ด้วยกันหลายรูปแบบซึ่งแล้วแต่ว่าจะสร้างขึ้นในยุคสมัยใด แต่ที่มีรูปทรงเฉพาะแบบและพบเห็นได้บ่อยมีอยู่ด้วยกัน 3 รูปแบบ แบบแรกเป็นเจดีย์แบบสุโขทัยแท้ มีฐานเป็นสี่เหลี่ยม 3 ชั้นตั้งซ้อนกันเป็นองค์เจดีย์ ยอดมุมเป็นทรงพุ่มข้าวบิณฑ์หรือดอกบัวตูม แบบที่สอง เป็นพระสถูปทรงกลมแบบลังกา หรือที่เรียกว่า “ทรงระฆัง” มีลักษณะเป็นรูปบาตรคว่ำ และแบบที่สาม เจดีย์แบบศรีวิชัย เป็นศาสนสถานที่รับรูปแบบมาจากลัทธิฮินดูและพุทธศาสนาหายน โดยองค์เจดีย์จะมีฐานเป็นองค์ระฆังสูง มีลักษณะเป็นสี่เหลี่ยมตอนบนเป็นเจดีย์ทรงกลมแบบลังกา

ความเชื่ออย่างหนึ่งของคนล้านนาในการบูชาสักการะพระบรมธาตุเจดีย์นั้นเกี่ยวพันกับความเชื่อในเรื่องพระธาตุปีเกิด คนล้านนาเชื่อว่า การสร้างบุญทานการกุศลเปรียบเสมือนเป็นการสะสมเสบียงเพื่อชีวิตใหม่ การบูชาพระบรมธาตุเจดีย์ก็ถือเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ผู้แสวงบุญต่างแสวงหาหนทางไปสักการะบูชาพระบรมธาตุ เพื่อก่อให้เกิดความเป็นสิริมงคลแก่ตน ในสมัยล้าน

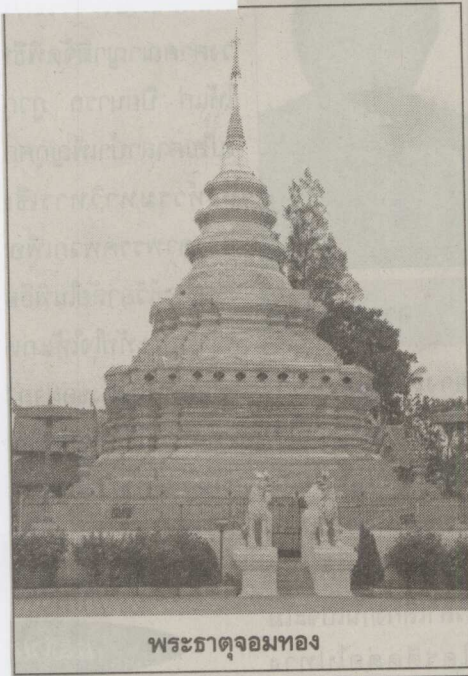
นาได้มีความเชื่อเกี่ยวกับการสักการะบูชาพระธาตุประจำปีเกิดว่า เป็นการสะสมเคราะห์และเสริมความเป็นสิริมงคลแก่ชีวิต ดังนั้นผู้คนในดินแดนต่างๆ จึงพากันเดินทางเพื่อมานมัสการพระบรมธาตุประจำปีเกิด ตามตำราพื้นเมืองเหนือกล่าวว่า

ผู้ที่เกิดปีชวด พระธาตุประจำปีเกิดคือ พระธาตุจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

ผู้ที่เกิดปีฉลู พระธาตุประจำปีเกิดคือ พระธาตุลำปางหลวง จังหวัดลำปาง

ผู้ที่เกิดปีขาล พระธาตุประจำปีเกิดคือ พระธาตุช่อแฮ จังหวัดแพร่

ผู้ที่เกิดปีเถาะ พระธาตุประจำปีเกิดคือ พระธาตุแช่แห้ง จังหวัดน่าน

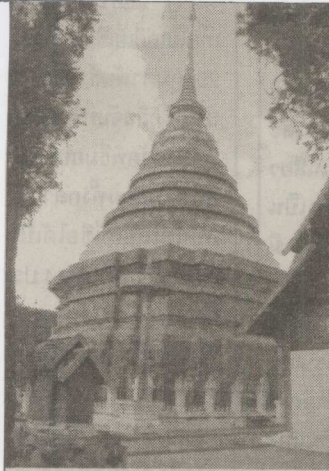
พระธาตุจอมทอง

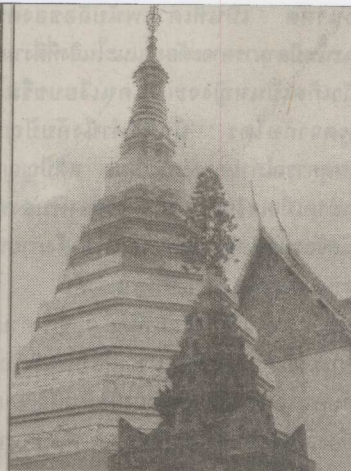
พระธาตุดอยสุเทพ

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	27 ก.พ. 2550	16	5705	5

พระธาตุลำปางหลวง

พระธาตุช่อแฮ

ผู้ที่เกิดปีมะโรง พระธาตุประจำปีเกิดคือ พระธาตุพระสิงห์ จังหวัด
เชียงใหม่
ผู้ที่เกิดปีมะเส็ง พระธาตุประจำปีเกิดคือ พระมหาเจดีย์พุทธคยา
ประเทศอินเดีย
ผู้ที่เกิดปีมะเมีย พระธาตุประจำปีเกิดคือ พระเจดีย์ชเวดากอง
ประเทศพม่า
ผู้ที่เกิดปีมะแม พระธาตุประจำปีเกิดคือ พระธาตุดอยสุเทพ
จังหวัดเชียงใหม่
ผู้ที่เกิดปีวอก พระธาตุประจำปีเกิดคือ พระธาตุนม จังหวัด
นครพนม
05 ผู้ที่เกิดปีระกา พระธาตุประจำปีเกิดคือ พระธาตุหริภุญชัย จังหวัด

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	27 ก.พ. 2550	16	5705	5

พระธาตุแช่แห้ง จังหวัดน่าน

ลำพูน

ผู้ที่เกิดปีจอ พระธาตุประจำปีเกิดคือ พระธาตุเกตุแก้วจุฬามณี สวรรค์ชั้นดาวดึงส์ (วัดเกตเชียงใหม่)

ผู้ที่เกิดปีภุณ พระธาตุประจำปีเกิดคือ พระธาตุดอยตุง จังหวัดเชียงราย ถึงแม้ว่าในวันนี้สภาพแวดล้อมจะแปรเปลี่ยนไป ความคิดวิไลซ์ได้หล่อหลอมเข้ามากลบกลืนร่องรอยแห่งอารยธรรมในครั้งอดีต แต่สิ่งหนึ่งที่วันเวลาไม่อาจลบล้างได้ก็คือกระแสแห่งความเลื่อมใสศรัทธาในการบูชาสักการะพระบรมธาตุ ที่ไม่ว่าวันเวลาจะผ่านไปนานแค่ไหน พลังแห่งความเชื่อมั่นที่พุทธศาสนิกชนมีต่อองค์พระบรมธาตุก็ยังคงดำรงอยู่อย่างมั่นคงต่อไป

จักรพงษ์ กำบุญเรือง

jakpong@chiangmainews.co.th